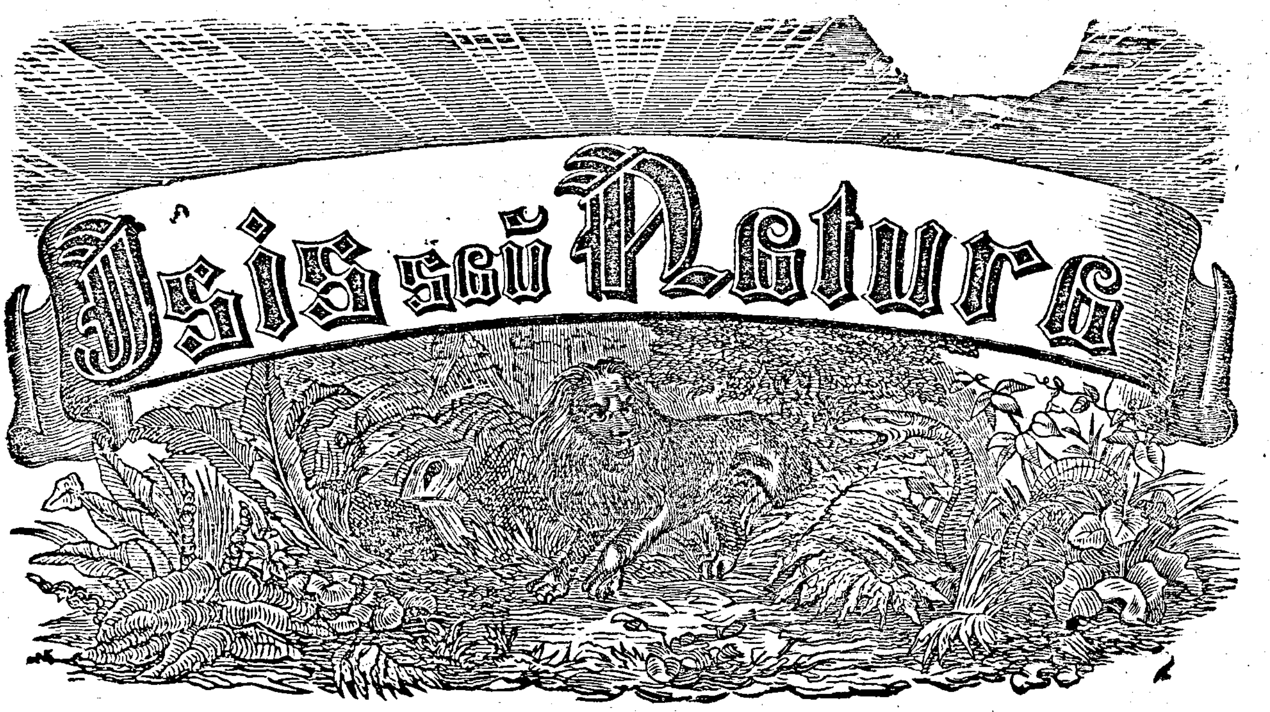

JURNAL

ПЕNТРȢ РЕSПÎNDІРЕА ШТІІNЦЕЛОРȢ NАТȢРАЛЕ ШІ ЕSAKTE ÎN TOATE KЛASEЛE

Pediцeatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIUS BARASH.

№ 35. (Anȣлȣ алȣ patpȣлеа) Бȣкȣрешtї 22 Sentemвpie, 1859.

Копрindереа: Ȣnȣ арворȣ цirantikȣ in Kaлifopnia.— Чева desnpe istopiea кълъtopiiлорȣ in валоапе.— Пlanta лаȣра.— Траiȣлȣ anіmалелорȣ.— Комȣnікацiȣnї sчientifiче мічї.

Ȣnȣ арворȣ цirantikȣ în Kaлifopnia

În галеріеа nȣmitъ Adelaida în Лondonȣ, în ачеastъ esnoziцiȣne ȣnde se aflъ o mȣлцime de обжекtе кȣріоase ші adeвъpatȣ intepesante, лîngъ алtе обiекtе каре sepвȣ dpentȣ indȣstpiea шар-лataniлорȣ; în ачеastъ галеріе, zічемȣ, se aflъ акȣmȣ o колекцiȣne de mȣлtе обiекtе natȣpaле foapte кȣріоase, întpe каре челȣ maї pемаркабiлȣ este арворȣлȣ цirantikȣ din Kaлifopnia nȣmitȣ *Washingtonia gigantea*, saȣ кȣmȣ îлȣ nȣmeskȣ англеzii: *арворȣлȣ лȣї Wellington*. Коажа ачеstȣї арворȣ s'a skosȣ dintp'însȣлȣ ла o înъл-цime de 8 пічioape de ла пъmîntȣ ші npin aptъ a îndoit'o ші ї a datȣ fopma tpȣнкiȣлȣї. De ачееа npin mъpimea коажеї noate sъ anpeцȣeaskъ mъpimea арворȣлȣї. Аколо sъ веde къ ачеstȣ арворȣ a авеа mъpimea estpaopdinapъ de 363 пічioape; dapȣ жosȣ лîngъ пъmîntȣ авеа o гросime de 93 пічioape în nepifepie ші 31 пічioape în diametpȣ! Кȣ toate ачеstea гросimea estpaopdinapъ, арворȣлȣ sъ apatъ sȣвцipe; atîtȣ de mape este înълцimea sa цirantikъ!

Ачеstȣ арворȣ a креsкȣtȣ în Kaлifopnia în mizлoкȣлȣ алtорȣ 90 de арворї din soiȣлȣ лȣї întpe каре, fie-каре авеа înълцimea de 250 nînъ ла 300 пічioape! Коажа ачеasta apatъ în mȣлtе локȣрї o гросime de 16 цолȣрї. Este moaлe ші ȣшоаре ка лemne de dопȣрї. Коажа каре este гоалъ înъȣntpȣ a sepвitȣ în Kaлifopnia ка o saлъ de валȣ ȣnde aȣ жȣкatȣ mȣлtе перекї валцȣ ші kotpodanцȣ (tokmaї ка în вestitȣлȣ вȣtoiȣ a въ-

рарȣлȣĭ Barklay în Londonȣ ȣnde s'a datȣ nainte кîцĭ-ва anĭ ȣnȣ dineȣ пентрȣ 48 de персоане în Оноареа Ministерȣлȣĭ Guizót d'atȣnчĭ. Акȣмȣ antрепренорȣлȣ еспозiцiȣneĭ a ашезатȣ în коажъ, бiроȣлȣ лȣĭ шi a фъкȣтȣ аколо шi шеасе одĭ мiчĭ каре ле а înкiрiатȣ ла 6 tinерĭ, ка Chambres garniés.

Timпȣлȣ de 18 лȣnĭ a цinȣtȣ лȣкрареа жȣпȣiреĭ арборȣлȣĭ; în ачестȣ timпȣ аȣ лȣкратȣ неînчетатȣ 10—12 лȣкрътopĭ ка съ taie арборȣл шi съ'лȣ жȣпȣеаскъ!

Botanistiĭ нȣмерîндȣ inелеле трȣнкiȣлȣĭ, ачестȣĭ арборȣ, а калкȣлатȣ къ а тръitȣ патрȣ miĭ de anĭ!

Че пȣтере креatiвъ a naturеĭ! Еа a skosȣ ȣнȣ asemenea арборȣ, л'а креskȣtȣ пînъ ла înълцimea de 360 пiчioаре, л'а sȣsȣ-цinȣtȣ ла вîрsta imensъ de 4000 de anĭ шi кеарȣ ла ачеастъ бътрînеце респекtaбiлъ, ачестȣ fiȣ алȣ naтȣреĭ а stътȣтȣ dрептȣ кȣ капȣ неаплекатȣ de шi а пȣртатȣ пе капȣлȣ сȣȣ бътрînȣ, о короанъ de фрȣnзъ каре окȣпа sпацiȣлȣ de ¼ milъ (англеазъ) пандратъ! Че форце!—

Чева despre istoria кълъtoriiлорȣ în балоане.

(Ȣрмаре.)

O inвенцiȣne нoȣъ a контрiбȣitȣ mȣлтȣ a фаче' кълъторiеа аеронаȣцiлорȣ maĭ siгȣръ шi maĭ пȣцinȣ еспȣсъ перiкȣлелорȣ; astъ inвенцiȣne este *„Парашitȣлȣ"* (le Parachette). Парашitȣлȣ este фъкȣтȣ ка о ȣмбрелъ întoарсъ шi прin резistенца лȣĭ în контра аерȣлȣĭ, împiedikъ къдереа преа репеdе în жосȣ а аеронаȣтȣлȣĭ; asemenea сервъ воiацiорȣлȣĭ în балонȣ кîndȣ воеште съ se погоаре în рецiȣнĭ de maĭ жосȣ; atȣnчĭ se сервъ кȣ парашitȣ ка съ нȣ se погоаре преа репеde шi преа жосȣ. D. Blanchard, inвентъторȣлȣ парашitȣлȣĭ, în челебра кълъторiеа sa în аерȣ кîndȣ, sȣindȣ-se ла Lisle a stръбътȣtȣ sпацiȣлȣ de 300 мiглiе; atȣnчĭ, zичетȣ, a înчеркатȣ шi a слобозitȣ din балонȣ ȣнȣ кîine пȣindȣ'лȣ într'ȣнȣ парашitȣ; кîiнеле, înчетȣ a къзȣtȣ жосȣ шi нȣ ш'а фъкȣтȣ нiчĭ ȣнȣ ръȣ. Dаръ D. Garnerin a fostȣ челȣ d'întiiȣ омȣ каре а кȣтеzатȣ d'a пъръsiтȣ sȣsȣ în аерȣ балонȣлȣ сȣȣ шi s'a пȣсȣ într'ȣнȣ парашitȣ ка съ se погоаре în жос. Negreшitȣ къ шi кеарȣ inima ачестȣĭ бърбатȣ кȣрацiосȣ, ера foarte неodinitъ în моментȣлȣ кîндȣ a тъiатȣ stреангȣлȣ каре цинеа парашitȣлȣ лȣĭ легатȣ кȣ балонȣ шi s'a прегътitȣ a se погорî din аерȣ în пъмîntȣ паркȣрîндȣ о distанцъ каре ера mȣлтȣ maĭ маре de кîtȣ челȣ maĭ маре абisȣ (пръпастie) каре se афлъ песте sȣпрафаца пъмîntȣлȣĭ. Bîntȣлȣ a kondȣсȣ пе ачестȣ парашitȣ песте *ораше* Marylebon шi Somers Towan шi St. Pancreas; în ачестȣ дȣпе ȣрмъ орашȣ, парашitȣлȣ a atinsȣ вîрфȣрiле акоперiшелорȣ каselорȣ. Кȣ toate прекаȣцiȣнiле, къдереа лȣĭ totȣ ера destȣлȣ de таре în кîtȣ ш'a жȣпȣitȣ таре обрazȣ de piatra пе каре а къзȣтȣ. Oamenii каре 'лȣ аȣ възȣтȣ ла ачеастъ оказiȣне, л'аȣ гъsitȣ тремȣрîндȣ de totȣ корпȣлȣ.

D'între toate парацiȣнiле despre sȣiреа оаменiлорȣ în балоане, нiчĭ ȣна нȣ este аша de mȣлцȣmitoare шi аша de ремаркабiле прin нобiлеле каȣзе каре аȣ продȣs'о, de кîtȣ кълъторiеа лȣĭ челебрȣлȣĭ fisikȣ Gay-Lussac. Ла ачеастъ кълъторie, (a doa кълъторie a лȣĭ Gay-Lussac), ачестȣ savантȣ a лȣатȣ кȣ dînsȣ diферite пасърĭ шi insekte каре съ вазъ че inфлȣiнцъ аре аерȣлȣ sȣбцiре din рецiȣнiле sȣперiоаре але atмосфереĭ пе вiеаца ачесторȣ animале мiчĭ. Аша раконтъ елȣ къ слобоzindȣ sȣsȣ în аерȣ о албinъ; ачеастъ insекtъ a sбȣратȣ к'ȣнȣ sgomotȣ mikȣ шi s'a депъртатȣ de балонȣ. Dаръ кîndȣ a înчеркатȣ d'a слобоzitȣ пасереа stiглеtȣ афаръ de балонȣ, ла о înълцime de 11,000 пiчioаре, пасъреа дȣпе че а фъкȣтȣ кîte-ва черкȣрĭ a sбȣра în аерȣ, dаръ възîndȣ къ аерȣлȣ е преа sȣбцiре шi къ еа se афлъ într'о singȣritate de sпериеатȣ în sпацiȣрiле лȣmeĭ, пасереа de sine îndатъ s'a întorsȣ în балонȣ шi a ръmasȣ аколо. Dаръ о порȣмбiцъ слобоzitъ афаръ din балонȣ, s'a лъсатȣ în жосȣ к'о iȣцеалъ de sпериатȣ, пе ȣрмъ a înчепȣтȣ съ факъ niште înвîртiрĭ sпериате în аерȣ шi аша воiацiорiĭ a пердȣт'о din ведере.

Instpȣmentele fiziче каpe ачestȣ savantȣ a лȣatȣ кȣ dînsȣ pentpȣ observaцiȣnile шtiinцifiче, aȣ fostȣ îngpiжite к'o deosebitъ гpiжъ шi esaktitate. Ла o înълцime de 14,480 Gay Lussac a observatȣ къ цiindȣ o кeie în dipeкцiȣnea mepidianȣлȣї magnetiкȣ aлȣ пъmîntȣлȣї, aчeastъ кeie a împinsȣ îndatъ полȣлȣ nopdȣлȣї aлȣ ȣnȣї aкȣ d'o бȣsолъ шi a atpasȣ кътpe dînsa пe полȣлȣ sȣdȣлȣї; aчeasta a пpobatȣ къ fopцa magnetiкъ каpe pezidъ în пъmîntȣ, ȣpmeazъ aкцiȣnea eї шi пînъ ла o distanцъ de 14 шi 20 miї de пiчioape depapte de sȣпpafaцa лȣї. Dapȣ tepmometpȣ каpe, în momentȣлȣ sȣipeї a apъtatȣ 22° R, кîndȣ балoнȣлȣ epa ла înълцimea de 23,040 пiчioape peste nivелȣлȣ mъpeї, tepmometpȣлȣ a apъtatȣ 7 ½° R sȣб zepo, ва съ zікъ: o difepinцъ de tempepatȣpъ кȣ 29 ½° R. Gay Lussac a шi adȣnatȣ aepȣлȣ sȣбцipe d'aчeastъ peцiȣne înaлтъ întp'ȣnȣ кlondipȣ шi analizîndȣ'лȣ, a гъsitȣ къ kompoziцiȣnea aчestȣї aepȣ este tokmaї aчeea a aepȣлȣї каpe'лȣ pespipъmȣ. De шi Gay-Lussac s'a îmбpъкatȣ foapte бine кîndȣ s'a sȣitȣ, кȣ toate aчestea a sȣfepitȣ mȣлtȣ de fpigȣ în peцiȣnї de sȣsȣ, asemenea a sȣfepitȣ de anksietate (stenoхopie); шi бina лȣї бъtea кȣ mape iȣцeaлъ. Апoї кîndȣ a aжȣnsȣ жosȣ, fiтȣлȣ лȣї epa atîta de ȣsкatȣ din кaȣza aepȣлȣї iste шi sȣбцipe каpe a pespipatȣ sȣsȣ, în кîtȣ n'a пȣtȣtȣ съ mъпînче кîtȣ-va timпȣ.

Toate aчeste sȣipї кȣ балoane nȣmite пînъ aкȣmȣ, s'aȣ ȣpmatȣ întp'ȣnȣ skoпȣ mȣлtȣ saȣ пȣцinȣ шtiinцifiкȣ; dapȣ în timпȣлȣ nostpȣ, speкȣлaцiȣnea d'a кiштiga банї a esплoatatȣ шi sȣipea кȣ балoane. Adeкъ aepoпaȣцї aȣ devenitȣ komedianцї; faкȣ пe ȣnȣ кîmпȣ ȣnȣ mape пaptepȣ pentpȣ speкtatopї каpe плъteskȣ antpeoa кa съ vazъ кȣmȣ Mr. Godard se sȣie împpeȣnъ кȣ чinчї, шease tovapoшї în aepȣ; saȣ кȣmȣ Madam Poitevin se va лъsa în жosȣ întp'ȣnȣ пapaшitȣ d'o înълцime de spepiatȣ; ва înкъ a fъкȣtȣ din балoнȣ, кa съ zічemȣ aшa, o бipжъ de înkipiatȣ, fiindȣ къ pentpȣ 10 guinue în Лondonȣ шi 150 fpanчї în Paris, пoate opї-чine съ iea пapte ла aчeastъ кълъtopie шi съ se плimбe шi eлȣ în aepȣ. De шi, de atȣnчї sȣipea кȣ балoнȣ s'aȣ пpofanatȣ шi a пepdȣtȣ mȣлtȣ în okiї omȣлȣї шtiinцifiкȣ шi sepiosȣ, кȣ toate aчestea шi ȣnele din boiaцiopї modepnї în балoane s'aȣ fъкȣtȣ чeлeбpe шi sîntȣ întp'adevъpȣ foapte intepesante. S. e. кълъtopiile aepoпaȣtiче ale D-лȣї Green, a aчestȣї aepoпaȣtȣ intpepidȣ шi кȣpaцiosȣ, пoate чeлȣ maї кȣpaцiosȣ din toцї чe aȣ esistatȣ пînъ aкȣmȣ.

Aчestȣ aepoпaȣtȣ a fъкȣtȣ *sȣte* de кълъtopiї în балoane шi кȣ toate aчestea eлȣ a mȣpitȣ în патȣлȣ sъȣ liniштitȣ шi пȣ întp'ȣnȣ балoнȣ.

Întp'ȣna din aчeste кълъtopiї fъкȣte кȣ балoнȣлȣ sъȣ чeлȣ mape nȣmitȣ «Mapeлe Nassau» (къчї Green ȣmбла кȣ dînsȣ de ла Лondonȣ пînъ ла Dȣкatȣлȣ Nassau în Цepmania) ȣnȣ amatopȣ a вpȣtȣ съ iea пapte шi eлȣ кa tovapoшiї. Съ лъsъm пe eл însȣшї съ пe pakonte aчeastъ afaчepe komiкъ.

De кîte-va zile, ziче eлȣ (în жȣpnaлȣлȣ лȣї Chambert) afiшȣpї s'a împъpцitȣ în ȣлiцeлe Лondonȣлȣї къ «Mapeлe Nassau» va съ faкъ o кълъtopie nȣоъ шi D. Green invitъ пe toцї amatopiї кa съ iea пapte ла aчeastъ кълъtopie плътindȣ кîte 16 Guineї (20 гaлбeнї). Eȣ шi ȣnȣ koлeгȣ aлȣ meȣ amȣ хotъpîtȣ шi amȣ лȣatȣ doȣ лoкȣpї în балoнȣ. De atȣnчї шi пînъ ла плeкapea балoнȣлȣї, epamȣ кamȣ întp'ȣnȣ felȣ de estase; 'mї amȣ înkipȣitȣ къ voiȣ atinџe soapeлe кȣ mîiпeлe meлe; dapȣ noaptea, amȣ visatȣ къ sîntȣ în чepȣ шi къ кadȣ d'aкoлo кa aлтъ datъ titaniї aї Mitoлoџieї.

Zioa плeкъpeї a sositȣ. Ȣnȣ пȣбliкȣ mape epa adȣnatȣ ла лoкȣлȣ плeкъpeї; кîndȣ m'amȣ въzȣtȣ în пpesenцa aчestȣї koлosȣ spъimîntъtopȣ, gîndeam къ кȣ бȣкȣpie aшȣ da înкъ 10 guineї ȣnȣї aлтȣ din aчeштї speкtatopї кa съ sȣie în лoкȣmї; însъ кȣ kondiцiȣne кa съ пȣ шtie nimenea къ m'amȣ petpasȣ; къчї fpiкa în zilele noastpe e pȣшinoasъ, de шi sъпъtoasъ. Amiкȣлȣ meȣ Jones, epa шi eлȣ пъtpȣnsȣ d'asemenea simцipї; însъ deliкateцea noastpъ, кȣ alte кȣvinte: iapȣ pȣшinea пe a opпitȣ кa съ пȣ пe deskopepimȣ ȣnȣлȣ alтȣia.

„O съ avemȣ o sȣipe fpȣmoasъ“ ziче Jones tpemȣpîndȣ кîndȣ пe пȣnemȣ în лȣntpea atîpnatъ de балoнȣ.

«Da, fpȣmoasъ» pъspȣndeamȣ шi dinцiї meї съ лoveaȣ ȣnȣ de aлтȣ de fpiкъ шi de spaimъ.

Toцї tovapoшiї noштpiї, afapъ de D. Green, apъtapъ niшte obpaze palide de fpiкъ шi epaȣ шiлъ съ'ї vazъ чine-va. Aчeastъ deкȣpaцeape

s'a тъpitŭ înkъ kîndŭ D. Green a stpiratŭ кȣ ȣnŭ глasŭ плinŭ de бȣкȣpie шi de malize (miшeлie). «Beniцĭ Domniлopŭ, dakъ aveцĭ înkъ sъ opdonaцĭ чева în лȣme, faчeцĭ'o кȣpîndŭ; къчĭ neste пȣцine minȣte вomŭ fi foapte depapte de лȣmea aчeasta.»

«Kîtŭ timпŭ ва tpeчe înkъ пînъ ла sȣipea noastpъ definitivъ?» 'лŭ amŭ întpeбatŭ; „dapŭ sпȣneцimĭ-o кȣpatŭ Domnȣле".

Nічĭ o minȣtъ, 'mĭ ръspȣnde Green шi s'a ȣitatŭ бine în okiĭ meĭ. Domnȣле, kontinȣe, poate къ aveцĭ fpikъ saŭ вp'o îndoiaлъ în espepinцea mea?

Domnȣле, въ asigȣpŭ къ amŭ o mape, foapte mape Re-Resp шi n'amŭ пȣtȣtŭ sъ isпpъвeskŭ fpasȣ; aшa amŭ tpemȣpatŭ.

«Dakъ e aшa, Domnȣле, xaide жosŭ, шi iȣte; цinete de stpeanгŭ.» N'amŭ aшeptatŭ o a doa nopȣnkъ; întp'ȣnŭ minȣtŭ epamŭ жosŭ; amŭ simцitŭ iapŭ пъmîntŭ sȣб пічioapeлe meлe. Axŭ, Dȣmnezeȣле, napkъ o maже de fepŭ mia къzȣtŭ din inimъ. Nȣ'mĭ пъsa акȣmŭ pîsȣлŭ пȣбliкȣлȣĭ жosŭ «ла sъпъtoasa, mъ rîndeamŭ e бȣnŭ лȣкpȣ.» Nȣmaĭ кȣmŭ amiкȣлŭ Jones amŭ simцitŭ o simцipe de komпъtimipe dȣpepoasъ. Sîpmanȣлŭ Iones, mъ înkinȣiamŭ, кȣ че inimъ плȣteшte eлŭ акȣmŭ sȣsŭ neste капȣлŭ meŭ! Ka sъ npinzŭ inimъ, m'amŭ dȣsŭ întp'ȣnŭ бiptŭ ка sъ беaŭ ȣnŭ пъxъpȣцŭ de pomŭ, dapŭ intpîndŭ акоlo, o, Dȣmnezeȣле, че веdemŭ! Amiкȣлŭ Jones stъ naintea okiлopŭ meĭ! Oape este déжa ȣmбpa лȣĭ кape a venitŭ din pegiȣniле чepȣлȣĭ ка sъ ne viziteze?

Dapŭ кȣmŭ m'amŭ snepiatŭ eŭ, aшa s'a snepiatŭ шi eлŭ. «Smitŭ, stpigъ eлŭ кȣ spaimъ, sъ poate къ ъsta sъ fie Dȣmniata?"

Esпliкaцiȣnea aчestei enigne epa, къ eлŭ n'a шtiȣtŭ kîndŭ m'amŭ skъпatŭ пpeкȣmŭ eŭ n'amŭ шtiȣtŭ kîndŭ a пъpъsitŭ eлŭ бaлonȣ. Къчĭ dînsȣлŭ nічĭ n'a aшteptatŭ ла пepmisiȣnea плeкъpeĭ din naptea D-лȣĭ Green шi s'a лъsatŭ fȣpiшŭ în жosŭ npintp'o fpinгie.

Kîndŭ momenteлe de pȣшine aŭ tpeкȣtŭ, neamŭ mînгîiatŭ amîndoĭ къ totŭ amŭ fъкȣtŭ maĭ бine de kîtŭ aчestŭ amepiкanŭ чetъцeanŭ din stateлe ȣnite кape sȣoapъ акȣmŭ de mȣltŭ în aepŭ, шi пȣmaĭ ва peveni жosŭ ла пъmîntŭ. Aчestŭ omŭ n'avea nічĭ o espepiinцъ în лȣкpъpiлe aepopaȣtiче шi a плъtitŭ бaniĭ лȣĭ, ка noĭ, ка sъ se плimбe întp'ȣnŭ бaлonŭ. S'a шi sȣitŭ, s'a пoгopitŭ. Anoĭ kîndŭ бaлonȣлŭ a atinsŭ пъmîntȣ, aepopaȣtȣлŭ a eшitŭ maĭ nainte, акȣmŭ бaлonȣ ȣшȣpatŭ a datŭ din sine fȣга în sȣsŭ шi este акȣmŭ ȣnŭ anŭ de ziлe kîndŭ s'a întîmплatŭ aчestea шi пînъ акȣmŭ nimenea пȣ шtie че s'a fъкȣtŭ кȣ бaлonȣ шi кȣ вoiaцiopȣлŭ лȣĭ.

Kîndŭ Jones a aȣzitŭ aчeasta, a лȣatŭ шi eлŭ ȣnŭ пaxapŭ de pomŭ, amîndoĭ amŭ ȣitatŭ къ fpiкa e pȣшinoasъ шi ne amŭ adȣsŭ пȣmaĭ aminte къ вieaцa e dȣлче, пъкatŭ kîndŭ o лaѕъ чine-ва шi se adȣче!—

Eatъ în npeskȣptape istopieа бaлoaneлopŭ.

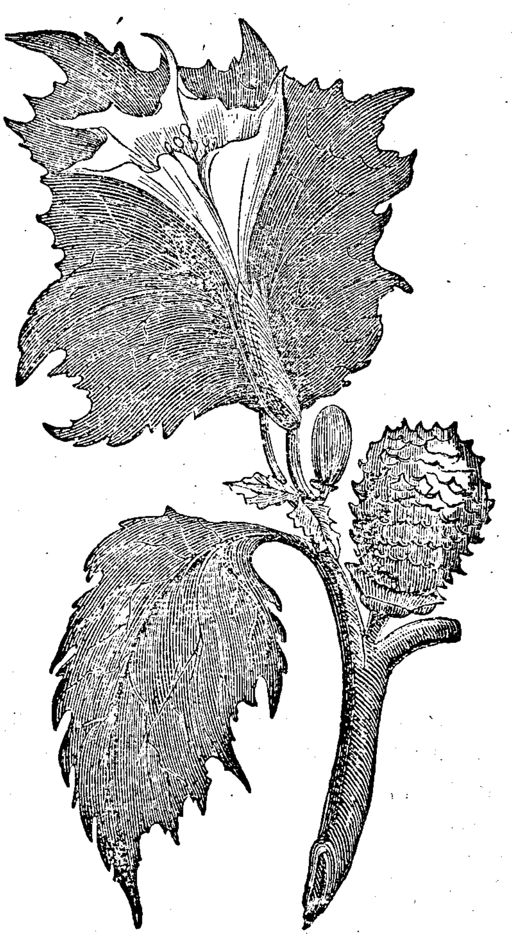
Плаnta лаȣра.

Întpe toate пlanteлe otpъвite кape кpeskŭ ла noĭ, nічĭ ȣna пȣ este aшa de въtъmъtoape de kîtŭ плanta лаȣpa; къчĭ xoцiĭ вpîndŭ sъ despoaie пe ȣniĭ oamenĭ, aŭ oбiчeiŭ къ amesteкŭ sъmînцa de лаȣpъ în бъȣtȣpa лopŭ ка sъ'ĭ ameцeaskъ, кape pъmînŭ atȣnчĭ ка mopцĭ шi пe ȣpmъ fakŭ кȣ dînшiĭ opĭ-че вoieskŭ. Anoĭ de mȣлte opĭ se întîmплъ къ aчeшtĭ nenopoчiцĭ, вîndŭ npea mȣлtŭ d'aчeastъ otpavъ, пȣ se maĭ skoлŭ d'aчeastъ ameцipe шi mopŭ. Amŭ въzȣtŭ destȣле aчeste кaȣзpĭ. Aшa dapŭ, sokoteskŭ къ пȣ ва fi de npisos a вopбi aiчĭ чева despпe aчeastъ плantъ.

Лаȣpa saŭ Stramoniulŭ (Datura Stramonium, Stramoine) este o плantъ кape ape o fłoape fъкȣte d'o sinгȣpъ бȣкate (monopetale) în fopma ȣnȣĭ клoпoцeлŭ aлвŭ ръsȣpnatŭ; este d'o famiлie кȣ mȣлte aлte плante veninate: s. e. кȣ tȣtȣnȣ (Nicotiana tabacum) кȣ Belladonna, anoĭ шi кȣ mȣлte aлte плante npeчioase pentpȣ mînкape, пpeкȣmŭ: kaptofĭ (solanum tuberosum) пъtлъцeлe вinete (solanum melongena) шi пъtлъцeлe poшiĭ (solanum lycoperscum); întp'ȣnŭ кȣвîntŭ лаȣpa este ȣnŭ memбpȣ a mapeĭ famiлie Solaneé; fpȣktȣлŭ (poama) aчesteĭ плante este o капsȣлъ акoпepitъ кȣ гimпĭ; kîndŭ o tъiemŭ, гъsimŭ къ жosŭ este înnъȣntpȣ despъpцitŭ în пatpȣ, шi sȣsŭ пȣmaĭ în doъ des-

пърцірĭ ші копрinde ȣпȣ маре пȣтърȣ de семінце мічĭ, негре în forma de penikĭ. Se шtie актȣ de шеапte спеце (soiȣрĭ) de лаȣръ. Dapȣ чеа маĭ ремаркабілъ пеntpȣ поĭ este *лаȣра обічпȣitъ* (Stram. comunis) каре аре fpȣkte (капсȣле) овале, spinoase, dpente; foĭ марĭ овале ші ȣпгіȣлоase. Креште пȣмаĭ ȣпȣ апȣ; патріеа еĭ este Америка меріdionалъ, dapȣ актȣ natȣpaлisatъ întp'o маре парte a Eȣpопеĭ; înълцimea еĭ е de чінчĭ пічіоаре, dapȣ гросimea еĭ жосȣ este екалъ кȣ гросimea ȣпȣĭ браңȣ. Креште în абоndinцъ întp'ȣпȣ пъmîntȣ ȣmedȣ ші грасȣ, лîngъ шанцȣріле каселорȣ сътештĭ; кȣ toate ачestea, креште ші în пъmîntȣрĭ nisinoase. Kîndȣ о iea чіне-ва în mînъ, simte о odoape грецоасъ каре face dȣpepe de капȣ ші кеарȣ аmeцeaлъ în zilеле калdе. Fpȣnzеле ші semінцеле ачestеĭ планte, продȣкȣ ла отȣ каре ле а mînкatȣ, върсътȣра, конвȣлziȣпеĭ, летарціеа ші кеарȣ moapte. Dapȣ semінцеле fъкȣte пълбере ші пpisate ка табакȣ în пасȣ, факȣ вътъмъtȣpĭ foapte марĭ. Ачеаsta se întîmплъ ші kîndȣ apde лаȣра întp'ȣпȣ локȣ înкisȣ. Înпреціȣрареа къ хоцiĭ ші връжitopiĭ întpeбȣinцeзȣ ачеастъ еарбъ spre a ameці пе оаменĭ întp'ȣпȣ skопȣ кріmіналȣ, а fъкȣtȣ къ ачеастъ плантъ se пȣmeште în лimba францезъ: *плаата връжitopiлорȣ* (Herbe aux sorciérs). Ремедiȣлȣ în kontpa ачestеĭ планte este, оцеtȣ saȣ оцеtȣ amestекatȣ кȣ spiptȣ de amoniak (de ціперікȣ) ші алте ремеziĭ пȣmite stimȣланціе (апрinzъtoape).

Medikȣлȣ Storck, каре а înчеркатȣ d'а лȣа însȣшĭ mȣлte feлȣрĭ de otpъвȣрĭ ка съ se înkpedinцeze de efektȣлȣ лорȣ, а înчеркатȣ ші кȣ лаȣра ші s'a обічпȣitȣ întp'atîta кȣ гȣstȣлȣ ші odoapea ачestеĭ планte, în kîtȣ а ажȣпsȣ ка съ înгiцъ оарешĭ-каре кътъціme fъръ вр'о вътъмаре. Елȣ пе ȣртъ а întpeбȣinцatȣ ачеастъ плантъ în кътъціmі мічĭ кȣ ȣпȣ маре folosȣ ка ȣпȣ remediȣ în kontpa пътіmілорȣ: stenos (Asthma, amestekînd'o кȣ tȣtȣnȣ de fȣmatȣ) небȣпіеа, епілепsia ші tpemȣpъtȣpa неволȣntape а memбpiлорȣ. Dapȣ ші пе din afаръ а întpeбȣinцatȣ zeama ачestеĭ планte amestekatъ кȣ гръsime ка о бȣпъ алеfie kîndȣ s'a пîpлitȣ чіне-ва.

Планта Лаȣра saȣ Stramoniulŭ (Datura Stramonium, Stramoine.)

Afаръ d'ачеаsta sîntȣ алте feлȣрĭ de лаȣра кȣ fлорĭ албе saȣ рошiĭ foapte fpȣmoase ші foapte mape каре съ кȣлtivъ în гръdinĭ пеntpȣ fpȣmȣseцеа лорȣ.

О спецъ (Stram. Metel) este întpeбȣinцatъ în Indiea de къtpe шарлатaniĭ d'аколо (кăчĭ ші în Indiea sîntȣ шарлатaniĭ) spre а продȣче саmeпiлорȣ пiште vizȣпĭ (vedenie) бizape.

О еѵчепціȣпе d'ачеастъ beнітатъ спецъ, face о спецъ de лаȣра în Перȣ (Америка) пȣmitъ *Stramonium arborescens*, fiind къ ажȣпце ла мъріmеа ȣпȣĭ арборȣ mape de 10—12 пічіоаре авîndȣ fлорĭ албе foapte марĭ ші fpȣmoase каре ръсpîndeskȣ о odoape foapte плъкȣtъ, каре seamъпъ кȣ odoapea а ваniлieĭ. Ȣп sinгȣрȣ арборȣ d'ачеастъ спецъ, este în stape съ ȣmплe гръdina întpeагъ кȣ odoapea sa sȣавъ ші foapte плъкȣtъ. Ачеstȣ арборȣ поate съ fie кȣлtivatȣ ші ла поĭ în fлоръріe.

Траiȣлȣ апiмалелорȣ.

(Ȣрmape.)

Phocas копрinde maĭ mȣлte спеце s. е. вiцелȣ de mape (veau-marins), кîiнеле de mape (chiens-marins), лȣпȣлȣ de mape (loup-marins), ші вȣлпеа de mape (renards-mapins). Еле потȣ съ ръmîiъ mȣлtȣ timпȣ sȣбtȣ апъ fъръ ръsȣfларе; пȣ se temȣ пічĭ de fpiгȣ пічĭ de кълдȣръ; se

нȣtpeskȣ de пеште прекȣмȣ ші de еарба каре о паскȣ пе църтȣріле мърії пе ȣnde креskȣ kіndȣ езȣ din маре. Віцелȣлȣ de маре stpігъ (міорлъе) ка о пісікъ kіndȣ e tinъpȣ, dapъ kіndȣ îmбътрінеште латръ ка ȣнȣ kіne ръгȣшіtȣ, апоі kіndȣ doapme sфоpъе, ші sгоmotȣлȣ ачеста seamънъ кȣ stpігареа віцеілорȣ; este кȣраціозȣ апъpіndȣ-se кȣ dinцii съі ші кȣ ȣнгііле kіndȣ este atakatȣ; корпȣлȣ лȣі skoate o odoape непльkȣтъ.— Ачесте анімале sіntȣ în stape a пріімі оаре-каре înвъцътȣръ, аȣ о simцipe віъ, sіntȣ d'о fipe dȣлче, iȣбеskȣ преа мȣлтȣ пȣiі лорȣ. Kіndȣ e fȣртȣнъ кȣ tȣnete ші fȣлцере пе маре, езȣ афаръ пе църтȣрі ші se жоакъ. Ла рефлȣксȣ sapȣ пе ȣskatȣ, апоі еаръші se жоакъ бъгіndȣ-se ȣнȣлȣ пе алтȣлȣ în маре, dapъ de мȣлте орі dȣпе асеменеа жокȣрі se iveskȣ întpe dinшii чеpte sînцероасе. Femela fatъ пе църтȣрі saȣ пе гіаца мърії 2—3 пȣі карі sȣгȣ ла dînsa, еа-і dȣче ла маре, 'і învaцъ съ înnoate, 'і поартъ пе spinape-і dakъ sіntȣ ostenіцi, пе kіndȣ пȣiі ачештіеа міорлъе ка пісічеле neînvetatȣ. Sіntȣ ші Phocas карі staȣ în рîȣрі. Ачесте анімале тръеskȣ пînъ ла о sȣтъ de anі; în маре se цінȣ kіte odatъ în чете foapte нȣмероасе ші kіndȣ, fiіndȣ aфлate пе църтȣрі, вѣdȣ къ se апропіъ о корабіе, атȣнчі аpȣнkъ eskpementele (балега) лорȣ каре аре ȣнȣ міросȣ foapte nesȣфeрitȣ în kіtȣ oamenii din коръбії sіntȣ sіліцi a se denъpta; нȣмаі kіndȣ dopmȣ notȣ съ fiъ npinші. Фочеле din марea mediteрanъ аȣ ȣнȣ аерȣ маі finȣ de kіtȣ ачеіа карі тръеskȣ în мъріле nopdiче. Nіште поnȣлі sълбатічі гонеskȣ мȣлтȣ пе ачесте анімале, ле мънîнkъ карнеа ші ȣntȣлȣ лорȣ, каре есте de гȣstȣ ка ȣntȣлȣ-de-лемнȣ челȣ бȣнȣ.

Веверіца se serвеште кȣ amîndoȣъ nічіоареле de dinainte kіndȣ мънîнkъ (întokmaі ка маімȣца); este foapte deшteaптъ ші iȣte în мішкъріле сале; stъ totȣ-d'aȣna пе вîрфȣріле арборілорȣ, маі кȣ seamъ пе stежарȣ, din карі se дъ жосȣ нȣмаі kіndȣ sȣфлъ вр'ȣнȣ вîntȣ тape. Нȣtpimîntȣлȣ съȣ konsistъ în rindъ, нȣчі, алȣне шчл. Kȣібȣлȣ съȣ ші-лȣ face totȣ-d'aȣna în ȣнгіȣлȣ dintpe тpeі рамȣрі de арборі; 'лȣ înчеаркъ маі de мȣлте орі съ вазъ dakъ е цеапînȣ ші пе ȣрмъ s'aшeазъ аколо кȣ familia sa. Ачестȣ kȣібȣ аре о гаȣръ мікъ sȣsȣ atîtȣ kіtȣ тpeбȣе съ intpe ші съ easъ d'аколо; d'asȣпpa гȣрії se afлъ ȣнȣ акоперемîntȣ konikȣ пentpȣ плоаіъ. Еа проdȣче 3—4 пȣі пе fie-каре anȣ.

Веверіца нȣ беа nічі odatъ ші аре о маре fpікъ de апъ; dapъ întîmплîndȣ-se съ аібъ тpeбȣінцъ a тpeче песте вр'ȣнȣ рîȣ, iea о бȣкатъ dintp'o коажъ de арборі, se пȣне în întpȣ ка întp'o лȣntpe ші koada sa o întpeбȣінцеазъ ка о kîpmъ ші ка о веллъ, аша навігеазъ dpeптȣ ȣnde аре тpeбȣінцъ. Вара, în нопціле фрȣмоасе ші лȣміnoase de лȣнъ плінъ, веверіцеле se жоакъ toatъ noaптea în пъдȣрі, sъріndȣ din арборȣ în арборȣ, пе kіndȣ zioa staȣ аskȣnse, temіndȣ-se de кълдȣра soapelȣі; еа нічі odatъ нȣ îmблъ чі saлтъ ші este foapte iȣte în toate мішкъріле sале. Блана sa нȣ este întpeбȣінцатъ; колоареа пърȣлȣі diфереште în мȣлте цъpі, кѫчі sіntȣ веверіце ші чеnȣшii ші negpe.

Ачеастъ веверіцъ sбърътоаре (polatuche) тръеште în nopdȣлȣ Рȣsieі ші алȣ Полоніеі.

Соболапȣлȣ este foapte mîнкъчіосȣ, кѫчі мънîнkъ ші пеtpe, варȣ, лемне, хîртіе, în sfîpшітȣ toate лȣкрȣріле; локȣінца sa este прін îmблъторі, каналȣрі ші în алте asemenea локȣрі мȣрdape, dapъ ші în магазіі de грîȣ ші sȣбtȣ skîndȣрі-лȣ гъsimȣ; iеарна stъ ші прін fînȣ; este foapte пръsitорȣ, de ачееа kіndȣ se întîmплъ ка съ ле lipseaskъ храна în вр'ȣнȣ локȣ atȣнчі se мънîнкъ ȣнії пе алцii; челȣ маі маре ші tape пе челȣ маі мікȣ ші маі sлабȣ, ші ачеіа пȣціні ръмашi din бътъліі плеакъ, пъръsіndȣ локȣлȣ ачестеа ші каȣтъ ȣнȣ алтȣ локȣ ȣnde гъseskȣ нȣtpimîntȣ în абоndinцъ. Femeла fатъ 6 пȣі de соболапі пе anȣ, 'і îngpіжеште віне ші-і апъръ кȣ ȣнȣ кȣраціȣ kіаpȣ ші de пісічі.— Aфаръ de соболапii обічнȣіцi de кȣлоареа чеnȣшіе se гъseskȣ ші соболапі албі кȣ okii роwii. În кліmеле кълdȣpoase (s. e. în India) se înмȣлцеskȣ kіte odatъ аша de tape, în kіtȣ în ȣнеле локȣрі sȣtenii ші оръшанії аȣ fostȣ sіліцi а-ші пъръsi локȣінцеле (sate ші ораше) лорȣ; dapъ еі sіntȣ sȣпȣшi ші ла nіште боале s. e. ла пеатръ ші ла piiъ; еі sȣферȣ мȣлтȣ ші de пȣречі!

Шоаречеле е мȣлтȣ маі мікȣ de kіtȣ soboлапȣлȣ ші маі sлабȣ, este ші маі комȣнȣ, алтmintpeлеа аȣ amîndoi ȣнȣ феліȣ de instinktȣ ші ачелеаші temperamente; шоаречеле міроасе ȣрîtȣ, мішкъріле-і sіntȣ iȣцi ші плъкȣте, ші ачеаstъ аџілitate sinгȣръ-лȣ skaпъ de о мȣлціме de ine-

mічї че-ї аре, прекȣтȣ̆ sîntȣ̆: пісічіле, пасеріле de ноаптеа, dіхорȣлȣ̆ ші кіарȣ̆ soболаniї. Пе лîнгъ ачешті inemічї ші кȣрsеле карї і ле întinde ші отȣлȣ̆, неатȣлȣ̆ шоаречілорȣ̆ de мȣлтȣ̆ s'арȣ̆ fi stinsȣ̆, dакъ n'арȣ̆ fi fostȣ̆ еї foapte пръsitорї, къчї femeла продȣче de маї мȣлте орї пе анȣ̆; dȣпе о sарчінъ d'о лȣнъ, fатъ 5—6 пȣї, карї, dȣпе 15 zіле, sîntȣ̆ în stape а-ші къȣta sінгȣрї нȣtрімîntȣлȣ̆ лорȣ̆. Dȣпе ȣнȣ̆ анȣ̆ продȣкȣ̆ ші чеї mічї. Челебрȣлȣ̆ Арistoтелȣ̆ повеsteште къ а пȣсȣ̆ odatъ о перекіъ de шоаречї întр'ȣнȣ̆ локȣ̆ închisȣ̆ de ȣнde нȣ ера кȣ пȣtінцъ съ skапе, ші ȣнde а авȣtȣ̆ нȣtрімîntȣ̆ din destȣлȣ̆, пеste пȣцінȣ̆ timпȣ̆ а гъsitȣ̆ аколо 120 de пȣї de шоаречї!

Între soболанї ші шоаречї se aflъ în mizлокȣ̆, în прівінца мърімії ȣнȣ̆ feлiȣ̆ de шоаречї че se aflъ пе кîмпȣ̆ în гъȣрї sȣбтерапе нȣміцї *Mulotŭ*; ачештіа гонеskȣ̆ пе кîртіце din ворdеiȣлȣ̆ еї ші se ашеазъ аколо; вара adȣнъ мȣлціме de вȣкate dȣпе кîмпȣ̆ în гаȣра лорȣ̆ пentрȣ ieарнъ. Прin ȣрмаре fакȣ̆ мȣлте stрікъчіȣні вȣкателорȣ̆ dȣпо кîмпȣ̆; кîndȣ̆ n'аȣ̆ de mîнкаре, se мъпîнкъ ȣнȣлȣ̆ пе алtȣлȣ̆.

Înainte кȣ о sȣтъ de anї, коръбііле аȣ̆ adȣsȣ̆ пеste очеанȣ̆ ȣнȣ̆ Sȣрmіȣлоte în Франца, ȣнȣ̆ feлiȣ̆ da шоаречї маї марї ші маї ръї de кîtȣ̆ soболаniї, ші sîntȣ̆ foapte пръsitорї, къчї о femeлъ fатъ пе анȣ̆ de треї орї кîte опtȣ̆-sпреzече.— Кîinеле-ї гонеште кȣ о маре fȣріе; ачешті шоаречї поtȣ̆ съ ші înnoate.

Soболанȣлȣ̆ аквatікȣ̆ (rat d'eau), d'о мърімe маї мікъ, se ціне лîнгъ малȣріле рîȣрілорȣ̆, ші поаte съ înnoate віне; кîini-ї гонеskȣ̆ ші пе еї кȣ о маре fȣріъ.

În локȣріле вълtoase se гъseskȣ̆ ȣнȣ̆ feлiȣ̆ de шоаречї (campagnol) кȣ ȣнȣ̆ капȣ̆ foapte маре ші о коадъ skȣртъ, еллȣ̆ adȣнъ вȣкаte маї кȣ seamъ грîȣ̆ în гаȣра sа ка провisiȣне de ieарнъ, прin ȣрмаре este ші елȣ̆ въtъмъторȣ̆ пentрȣ агрікȣлtȣръ.

Iепȣріле а кърȣia formъ ші мърімe este кȣноskȣtъ tȣtȣлорȣ̆, аре вȣза de sȣсȣ̆ кръпатъ; плеоапеле окілорȣ̆ fiindȣ̆ skȣрtе, dоарме кȣ окії deskiші, de ачееа ȣнії 'ші аȣ̆ închіпȣitȣ̆ къ iепȣрії нȣ dорmȣ̆; лърціmеа окілорȣ̆ ла iепȣре s'а fъкȣtȣ̆ маї мȣлtȣ̆ ла о парте ші îndъръtȣ̆ de кîtȣ̆ înainte, de ачееа ші еллȣ̆ веde мȣлtȣ̆ маї віне în лътȣрї ші îndъръtȣ̆ de кîtȣ̆ înainte; аȣzȣлȣ̆ лȣї е foapte вȣнȣ̆; кîndȣ̆ fȣџе 'ші întреввінцеазъ ȣреkіле лȣї ка ȣнȣ̆ feлiȣ̆ de кîрмъ, аръtîndȣ̆ dірекціа кȣрsȣлȣї съȣ̆. Fiindȣ̆ къ пічоареле лȣї de dindъръtȣ̆ sîntȣ̆ маї лȣнџі de кîtȣ̆ челе de dinainte, de ачееа еллȣ̆ мерџе маї iște ла dеалȣ̆ de кîtȣ̆ ла вале. Гласȣлȣ̆ лȣї е dевілȣ̆; кîndȣ̆ е прinsȣ̆ saȣ̆ ръnitȣ̆ нȣ s'аȣde нічї de кîтȣ̆ гласȣлȣ̆ лȣї. Ȣнії din iепȣрї se џінȣ̆ în локȣріле мȣntoase, алцї în локȣріле шеџе, еаръ алцї în локȣріле вълtoase. Чеї de мȣнџї sîntȣ̆ маї марї, маї вîрtoші ші маї вȣнї ші fраџеџї ла mîнкаре; чеї din локȣріле шеџе sîntȣ̆ foapte iȣџї ла îmвлеtȣ̆, пе кîndȣ̆ чеї de валtъ sîntȣ̆ лепеші ші нічї карнеа лорȣ̆ нȣ преа е sънъtoasъ ла mîнкаре. Пърȣлȣ̆ iепȣрелȣї вара е оакешȣ̆, ieарna se алвеште, asemenea ші кîndȣ̆ îmвътрîneskȣ̆. Iепȣрії tръеskȣ̆ 8—10 anї; чеї de парте въръвteaskъ tръеskȣ̆ маї мȣлtȣ̆. Mîнкареа лорȣ̆ konsistъ în плаnte аромаtіче: лъпtȣчі, чічоаре, варzъ, tрifoiȣ̆, поаме ші легȣме; asemenea мъпîнкъ ші гръȣнџе, dаръ ieарna кîndȣ̆ кîmпȣлȣ̆ е акоперitȣ̆ кȣ zъпадъ, рȣпе коажъ dȣпе капачіȣ̆ ші мъпîнкъ. Iепȣреле е foapte fрікоsȣ̆; de орї-че лȣкрȣ se sперіъ, se џіне askȣnsȣ̆ în гъȣрї sȣвtерапе. Iепȣрії чеї вътрîнї sîntȣ̆ капавілї а întреввінца оаре-каре вікленіе а skъпа de гонітoрії лорȣ̆; алtmintрелеа ачеste animaле sîntȣ̆ stȣпіdе. Тоцї iепȣрії пъsкȣцї întр'ȣнȣ̆ локȣ̆, tръеskȣ̆ îмпреȣнъ; ȣнȣ̆ iепȣре în цара лȣї нȣ мерџе în лініъ dреаптъ чі fаче пîште коtітȣрї ка съ ажȣнгъ ла кȣівȣлȣ̆ съȣ̆; елȣ̆ fȣџе tоtȣ̆-d'аȣна къtре вîntȣ̆, ші 'ї плаче съ локȣeaskъ ȣнde s'а овічнȣitȣ̆. Кîndȣ̆ ȣнȣ̆ iепȣре sлоbozitȣ̆, fȣџе dрепtȣ̆, ачеаsta este semнȣ̆ къ е stреinȣ̆. Femeлеле sîntȣ̆ маї віклене de кîtȣ̆ партea въръвteaskъ, ші л'е fрікъ de апъ, de роȣъ ші de ȣмezеалъ. Вîнъторії dȣпе iепȣрї лї se fаче zіȣ гонindȣ-ї; iепȣреле неавîndȣ̆ нічї odоаре вȣнъ, вîнъторȣлȣ̆ лesne se апропіе de stрatȣлȣ̆ съȣ̆.— Stрatȣлȣ̆ iепȣрелȣї ieарna este апърatȣ̆ din партea нордȣлȣї (de fрiгȣ̆), ші вара se апъръ din партea sȣдȣлȣї (de аршіца soарелȣї) între sпічеле de вȣкаte. Кîndȣ̆ вȣкаteле s'аȣ̆ fъкȣtȣ̆ марї елȣ̆-ші fаче аколо кȣівȣ̆, înкȣнџіȣрîndȣ-лȣ̆ de маї мȣлtе дрȣмȣрї ка съ поатъ съ skапе лesne. Femeлa, dȣпе о sарчінъ de 30 de zіле fатъ 2—4 iепȣрї, dîndȣ-ле џіцъ 20 de zіле; ла треї съптъмîні sîntȣ̆ înцъркаці, пе ȣрмъ-ї пъръseskȣ̆ ші еі-ші fакȣ̆ fie-каре кîtȣ̆ ȣнȣ̆ stрatȣ̆

mikȣ denapte ȣnȣлȣ de алтȣлȣ. Песте ȣnȣ anȣ sînтȣ бine крескȣцĭ. Іепȣреле doapme zioa, шi noaптеа тъпiнкъ, se npeîmблъ шi se жоакъ, maĭ кȣ seamъ кîndȣ e лȣna плiнъ. Іепȣрiĭ se гъsескȣ în totȣ локȣлȣ.

Іепȣреле албȣ, de шi seamънъ прea мȣлтȣ кȣ iепȣреле ordinapȣ, nȣ sînтȣ însъ dȣъ snецъ. къчĭ amîndoъ кîndȣ se împерекiazъ nȣ продȣкȣ пȣĭ. Бȣfonȣ a пȣsȣ animaле de difepite sekse din aчeste doъ snеце de animaле întp'o касъ шi a въzȣтȣ къ animaлȣлȣ челȣ пȣтерnikȣ a omopîтȣ пе челȣ maĭ слабȣ, шi n'aȣ вpȣтȣ a se impepekia întpe dînsele. Апоĭ afapъ de aчeasta, sînтȣ шi алте пȣnkte de deosebipe întpe aчeste doъ snеце, s. e. iепȣреле este opiџinapȣ din климеле речĭ, пе кîndȣ лаnінȣлȣ (iепȣреле албȣ) este opiџinapȣ din климе калде. Іепȣреле este maĭ statopnikȣ în колоріле sale, пе кîndȣ întpe лаnінĭ гъsimȣ албĭ, чепȣшiĭ, negpiĭ шi nestpiцĭ; iепȣреле n'ape вр'ȣnȣ instinктȣ însemnatȣ, пе кîndȣ лаnінȣлȣ desвoaлтъ ȣnȣ instinктȣ admipaбiлȣ прiн клъdipea ȣнеĭ локȣінце sȣбтерапе ȣnde se цiне zioa, ȣnde fatъ пȣiĭ sъĭ апърîndȣ-ĭ de лȣпĭ, de вȣлпĭ шi de пасъріле ръпitoape.— Femeлa este foapte пръsitoape, къчĭ пе fie-кapе лȣnъ fatъ 7—8 пȣĭ. Кîте-ва zile înaintea fътъpiĭ, femeлa 'шĭ face ȣnȣ tepiepȣ (бopdeiȣ) кȣ o intpape stpîmtъ; пе fȣndȣлȣ tepiepȣлȣĭ face ȣnȣ felіȣ de pondȣ, пе ȣpмъ-шĭ пȣne sinгȣръ пърȣлȣ dȣne бъpтъ din кape face ȣnȣ патȣ moale пentpȣ пȣiĭ eĭ кapĭ e sъ-ĭ fete. Доъ zile dȣne fъtape, мȣма nȣ лasъ пȣiĭ sinгȣpĭ нічĭ ȣnȣ minȣтȣ; пе кîndȣ dъ цiцъ пȣілорȣ, мȣма îngrіжеште în toate кinȣріле ка tatълȣ пȣілорȣ sъ nȣ intpe în tepiepȣлȣ лорȣ. Dȣne 20 ee zile, adikъ dȣne че a înцъркatȣ пȣiĭ, ese кȣ dînшiĭ afapъ пentpȣ întîia oapъ, atȣnчĭ este ка ȣnȣ felіȣ de sъpбъtoape în tepiepȣ; ла noapta tepiepȣлȣĭ мȣма предъ пȣiĭ tatълȣĭ familieĭ кapei-ĭ iea întpe лабеле sale, шi лînгъ okiĭ fie-къpȣia deosebiтȣ. Dȣne aчeastъ кȣnoштinцъ fъкȣтъ, tatълȣ este pesnektatȣ de пȣiĭ sъĭ ка капȣлȣ familieĭ шi d'aкȣmȣ înainte eлȣ îngrіжеште пentpȣ dînшiĭ шi-ĭ апъръ de opĭ-че періколȣ. Кȣмȣ se apatъ вр'ȣnȣ връжмашȣ, лапінȣлȣ-шĭ askȣte ȣрекіле, бate кȣ пічіоареле, шi dȣne aчestȣ semnȣ toцĭ fȣгȣ шi se askȣndȣ în tepiepȣ. Sînтȣ însъ ȣniĭ лanінĭ бътpînĭ кapĭ 'шĭ тъпiнкъ sinгȣpĭ пȣiĭ лорȣ.— Лапінȣлȣ tpъеште 8—9 anĭ, adesse opĭ se face прea грasȣ, în кîтȣ пȣмаĭ карнеа лапінілорȣ tinepĭ este бȣнъ de mînkape. Nȣtpimîntȣлȣ лапніілорȣ seamънъ кȣ алȣ iепȣрілорȣ, însъ лanіniĭ nȣ беаȣ нічĭ odatъ шi л'e fpікъ de anъ. De мȣлте opĭ fakȣ stpikъчiȣnĭ însemnate пе кîмпȣріле кȣ гpîȣ saȣ în віĭ. Mizлокȣлȣ челȣ maĭ бȣнȣ a-ĭ гопі este d'a anpinde пȣчioasъ în aчeste локȣpĭ odatъ în 4—5 zile, къчĭ лanіniĭ nȣ notȣ sъ sȣfepe aчeastъ odoape.

Kastopiĭ aȣ o лȣнџime de 3 пічioape (ка ла 1 ½ палме zeчiмале), aȣ o бланъ кȣ пърȣлȣ foapte sȣбціpe шi кȣ o колoape кaмȣ kastanie, кȣ коадъ гроasъ шi tȣptitъ, ла пічioepeле de dindъpътȣ întpe деџite niште membpane кȣ кapĭ înnoatъ în anъ; anoĭ sȣб шeзȣтȣ aȣ o гладȣлъ кape sekpeteazъ ȣнȣ flȣidȣ foapte apomatikȣ нȣмiтȣ *Castorium* кape este întpeбȣinцatȣ în medeчinъ шi este skȣmnȣ. (O oka de kastopiȣ kostъ кîте odatъ 100—150 галбенĭ).

(Ва ȣpma.)

Комȣnikaціȣnĭ sчientifiче miчĭ.

Обsерваціȣnіле meteopoлoџiче ла Бȣкȣpeшtĭ de ла 16—22 *Sentemвpie* 1859.

Темпepatȣpa dȣпъ tepmometpȣ лȣĭ Reaumure, în ȣмбръ.

	Dim. ла opa 6,	d. a. ла opa 4,	seapa ла opa 10.
Ла 16	6,5	18	10
Ла 17	10	21,5	15
Ла 18	11	21,6	12
Ла 19	11	20	15
Ла 20	11,5	20	12
Ла 21	11	18	12
Ла 22	11	14	10
Темпepatȣpa de mizлок	10,2	19	12

Темпepatȣpa de mizлокȣ pezȣлtantъ: 13,7.

Бapometpȣ a vapiatȣ întpe 316 шi 318 лinĭĭ de Папisȣ.

Tpeĭ zile a плoatȣ; doъ zile вinтȣ tape.

Tinъpitȣ în Tiпографia Колеџiȣлȣĭ Sf. Saвa.